

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Vladika a sudcov JUDr. Ivana Machyniaka a JUDr. Jozefa Kolcuna v právnej veci žalobcu **Mgr. J. C.**, bývajúceho v P., proti žalovanému **U.**, IČO: X., so sídlom v P., **o zrušenie spoločenstva a jeho likvidáciu**, vedenej na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. 7 C 1621/1998, o dovolaní **B. P.** pozemkového spoločenstva proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 30. apríla 2007, sp. zn. 6 Co 70/2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline z 30. apríla 2007 sp. zn. 6 Co 70/2007 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Dolný Kubín (ďalej len „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 19. decembra 2006, č.k. 7 C 1621/1998-108 zamietol návrh žalobcu, ktorým sa domáhal určenia, že pozemkové spoločenstvo **U.** (žalovaný) sa zrušuje, jeho orgány sú povinné vykonať majetkové vypořádanie za obdobie od 25.6.1997 ku dňu zániku a majetkovú podstatu a doklady o hospodárení odovzdať spolku **B. P.**, pozemkové spoločenstvo. Mal za preukázané, že potom ako správny orgán odmietol vykonať zápis pozemkového spoločenstva s označením **B. P.**, pozemkové spoločenstvo (ďalej len „**B.**“), založeného v zmysle ustanovení zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, do registra pozemkových spoločenstiev s právnou subjektivitou, súhlasila väčšina členov tohto spoločenstva na Valnej hromade konanej dňa 4.5.1997 s jeho transformáciou na spoločenstvo s právnou subjektivitou s názvom **U.**. Na

podklade Zmluvy o založení spoločenstva a za súčasného splnenia aj ďalších podmienok stanovených zákonom č. 181/1995 Z.z. o pozemkových spoločenstvách (ktorý ukladal pozemkovým spoločenstvám založeným podľa doterajších predpisov povinnosť prispôbiť svoje pomery zákonným ustanoveniam do šiestich mesiacov od nadobudnutia účinnosti tohto zákona) rozhodol Okresný úrad v Dolnom Kubíne, odbor PPLH, rozhodnutím č. A97/03519 z 4.6.1997 o zápise žalovaného do registra pozemkových spoločenstiev s právnou subjektivitou s účinnosťou od 25.6.1997. S poukazom na túto skutočnosť dospel súd k záveru, že k založeniu žalovaného došlo zákonným spôsobom. Pokiaľ žalobca (inak člen žalovaného a predseda B.) namietal, že predmetnému zápisu bránilo pôvodné rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, ktorým nebolo vyhovené zápisu B. do registra pozemkových spoločenstiev s právnou subjektivitou, túto námietku vyhodnotil súd za nedôvodnú. Predmetné rozhodnutie správneho orgánu bolo totiž v rámci opravného konania zrušené a po vrátení veci správny orgán návrhu B. opätovne nevyhovel práve z dôvodu transformácie tohto pozemkového spoločenstva na žalovaného (rozhodnutie OÚ Dolný Kubín, odbor PPLH, č. A99/08312 zo dňa 19.11.1999, potvrdené rozhodnutím KÚ v Žiline, odbor PPLH, č. PPLH 2000/01353/15 J zo dňa 14.3.2000).

Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 30. apríla 2007, sp. zn. 6 Co 70/2007, odmietol odvolanie, ktoré podal v mene B. žalobca. Uviedol, že keďže návrh na začatie konania podal a podpísal žalobca (označený ako fyzická osoba) a opravný prostriedok podalo pozemkové spoločenstvo B., ktoré nepatrí do okruhu účastníkov konania, treba na toto odvolanie hľadieť ako na odvolanie podané niekým, kto na jeho vykonanie nebol oprávnený.

Proti predmetnému uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie B. (ďalej len „dovolateľ“) a žiadal ho zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Namietal nesprávny právny záver odvolacieho súdu o tom, že opravný prostriedok podala neoprávnená osoba. V konaní na súde prvého stupňa štatutárny zástupca B. zdôrazňoval, že v návrhu na začatie konania označil za účastníka nesprávne Mgr. J. C. (FO), keď žalobu v skutočnosti podal B., v mene ktorého konal ako jeho predseda a orgán oprávnený konať práve spomínaný Mgr. C.. Predmetnú nezrovnalosť, resp. vadu konania, mal postupom podľa § 43 ods. 1 O.s.p. odstrániť súd prvého stupňa. Ten sa však touto skutočnosťou nezaoberal, rozpor v označení účastníka konania neodstránil a za žalobcu bez ďalšieho naďalej považoval Mgr. J. C.. Nápravu tohto stavu nevykonala ani súd druhého stupňa. Tým, že dovolateľa

nepovažoval za účastníka konania a odmietol jeho odvolanie, odňal mu možnosť konať, ktorá skutočnosť zakladá vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Podľa názoru dovolateľa súdne konanie trpí aj vadou podľa § 237 písm. d/ O.s.p., spočívajúcou v existencii právoplatného rozhodnutia správneho orgánu v predmetnej veci, ktorá bráni, aby sa o veci ďalej konalo.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré ním možno napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V danej veci odvolací súd rozhodoval v procesnej forme uznesenia, preto prípustnosť dovolania treba skúmať podľa ustanovení § 239 O.s.p. Tie vymedzujú znaky uznesení, pri danosti ktorých zákon umožňuje, aby boli tieto napadnuté dovoláním, a tak preskúmané dovolacím súdom. Ide o prípady, keď dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo zmenené uznesenie súdu prvého stupňa (§ 239 ods. 1 O.s.p.), keď smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa a odvolací súd vo výroku potvrdzujúceho uznesenia dovolanie pripustil, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.). Dovolanie je prípustné aj proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) alebo ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje znaky niektorého z uvedených uznesení, preto prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti

dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo prv začatého konania, nedostatku návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným.). So zreteľom na dovolateľom uvádzané skutočnosti zameral sa dovolací súd osobitne na otázku, či konanie odvolacieho súdu nie je postihnuté vadou podľa § 237 písm. d/ a f/ O.s.p.

Prekážka veci právoplatne rozhodnutej, ktorej prítomnosť zakladá vadu podľa § 237 písm. d/ O.s.p., patrí k podmienkam konania, ktorej existenciu musí súd skúmať a na ňu prihliadať v každom štádiu konania z úradnej povinnosti. Je daná vtedy, ak v novom konaní, v ktorom ako účastníci vystupujú tie isté osoby, ide o vec založenú na rovnakom právnom dôvode a vyplývajúcu z rovnakých skutkových okolností ako v skoršom, už právoplatne skončenom konaní. Prekážku rozsúdenej veci tvorí právoplatné rozhodnutie súdu však len v takom rozsahu, v akom sa o predmete konania (o veci samej) rozhodlo.

Pokiaľ dovolateľ vadu konania v zmysle § 237 písm. d/ O.s.p. videl v tom, že tak súd prvého, ako aj druhého stupňa rozhodli o veci, o ktorej už raz bolo právoplatne rozhodnuté správnymi orgánmi (bez bližšej konkretizácie), táto námietka nie je dôvodná. Prekážku *res iudicatae* v konaní pred súdom totiž môžu tvoriť len právoplatné rozhodnutia súdu (a nie správneho orgánu), v ktorých sa o totožnej veci jednalo s totožnými subjektmi; a tá v danom prípade preukázaná nebola.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Podľa ustálenej súdnej praxe k odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím. Takým rozhodnutím môže byť napríklad aj uznesenie, ktorým odvolací súd odmietne odvolanie, hoci na jeho odmietnutie neboli splnené zákonom stanovené podmienky (rozhodnutie uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov SR pod č. 23, ročník 1994).

Podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré bolo podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený.

Záver súdu o neoprávnenosti určitého subjektu (odvolateľa) podať proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa odvolanie sa musí opierať o dva základné predpoklady, a to o 1/ jasne a presne definovaný okruh účastníkov konania a 2/ zistenie, že opravný prostriedok podala osoba, ktorá do tohto okruhu účastníkov nepatrí a rozhodnutím súdu nebola dotknutá na svojich právach a právom chránených záujmoch.

Pokiaľ dovolateľ vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. videl v tom, že odvolací súd odmietol opravný prostriedok podaný B., pretože (vychádzajúc z rozsudku okresného súdu) považoval za účastníka konania na strane žalobcu Mgr. C., táto námietka je dôvodná. Záver krajského súdu v tomto smere je totiž predčasný a z obsahu spisu zatiaľ nevyplýva.

Je nesporné, že za subjekt, ktorý podal 10. augusta 1998 na Okresný súd Dolný Kubín návrh na začatie konania bol označený Mgr. J. C.. Návrh podal vo vlastnom mene, vlastnoručne ho podpísal, pričom právny záujem na jeho podaní vyvodzoval jednak z členstva v spolku U., ako aj z titulu funkcie a členstva v pozemkovom spoločenstve B. P., pozemkové spoločenstvo. Vo výpovedi na pojednávaní okresného súdu konanom 19.12.2006 však Mgr. J. C. už (odchylne od návrhu) uviedol, že žalobu podal v skutočnosti ako štatutárny orgán spoločenstva B., v mene ktorého ju aj podpísal. Na predmetný úkon bol oprávnený nielen titulom funkcie predsedu spoločenstva, ale aj stanovami, ktoré zakotvili, že v období, keď sa nekonajú Valné hromady zastupuje spoločenstvo štatutárny zástupca. Z tejto okolnosti vyvodil Mgr. C. legitímnosť návrhu podaného v mene B.. Okresný súd sa predmetnými tvrdeniami nezaoberal a bez odstránenia nejasností, resp. rozporu v označení osoby účastníka konania (na jednej strane návrh na začatie konania a v ňom za žalobcu označená fyzická osoba Mgr. C., na strane druhej výpoveď z pojednávania súdu, podľa ktorej má byť za žalobcu považované B. – pozn. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky) za žalobcu aj naďalej považoval Mgr. J. C.. Predmetný záver súdu prvého stupňa prevzal bez ďalšieho aj súd odvolací. Pri skúmaní prípustnosti opravného prostriedku sa zameril len na zistenie osoby odvolateľa, za ktorú, aj s poukazom na podanie B. z 6. apríla 2007, považoval pozemkové spoločenstvo. Táto skutočnosť však na záver o neoprávnenosti tohto subjektu podať odvolanie nie je dostačujúca.

V danom prípade bolo potrebné mať bez akýchkoľvek pochybností za preukázané, že osobou, ktorá žalobu podala a vystupuje na strane žalobcu, je nepochybne Mgr. C. (FO). Tá však v potrebnej miere v konaní preukázaná nebola.

Mgr. C. totiž už pred okresným súdom tvrdil, že koná v mene B. (a nie v mene vlastnom). Nasvedčuje tomu už jeho vyššie spomenutá výpoveď z pojednávania súdu z 19. decembra 2006 (č.l. 99), o tom, že „žalobu podával ako štatutár spoločnosti B. P., pozemkové spoločnosti“. Nesprávnosť týchto záverov okresného súdu, ktorý i naďalej konal s Mgr. C. ako s účastníkom konania, napadol odvolaním B., v záhlaví podania označený už za žalobcu. V opravnom prostriedku zdôraznil, že „v návrhu na začatie konania omylom neuviedol presné označenie žalobcu – B. P., pozemkové spoločnosti, zastúpené predsedom Mgr. J. C., bytom P. č. 114; túto okolnosť však považoval za zrejmu“. Keď krajský súd v odvolacom konaní túto namietanú nejasnosť ohľadne osoby účastníka konania na strane žalobcu neodstránil, hoci tak mohol urobiť buď vlastnou činnosťou, príp. za týmto účelom mohol rozsudok okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, nekonal správne. Tým, že svoj postup zameral len na zistenie subjektu, ktorý podal opravný prostriedok a opomenul súčasne skúmať odvolateľom výslovne namietaný okruh účastníkov konania, ako základný a prvotný predpoklad postupu súdu podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p., vyvodil predčasný, a tým chybný záver o neoprávnenosti B. na tento úkon.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že keď odvolací súd v danej procesnej situácii odmietol opravný prostriedok dovolateľa, hoci na taký postup neboli splnené zákonom stanovené podmienky, porušil ústavou zaručené právo dovolateľa domáhať sa práva na preskúmanie správnosti a zákonnosti odvolaním napadnutého rozhodnutia. Uvedeným postupom mu zároveň odňal možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

Výskyt niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. je zo zákona dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu vydanému v konaní postihnutom touto vadou. Zároveň ide o dôvod, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v takom konaní nemôže byť považované za správne. Vzhľadom na túto skutočnosť Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

Záverom považuje Najvyšší súd Slovenskej republiky za potrebné dodať, že podľa § 24 zákona č. 181/1995 Z.z. o pozemkových spoločenstvách, súd môže na návrh osoby, ktorá osvedčí právny záujem, rozhodnúť o zrušení spoločenstva a o jeho likvidácii, ak zaniknú predpoklady vyžadované zákonom na vznik spoločenstva alebo ak sa jeho založením porušil zákon. Predmetné ustanovenie (ktoré dopadá aj na preskúmaný prípad) síce bližšie nedefinuje koho treba považovať za osobu oprávnenú na podanie takého návrhu, logickým výkladom však možno dospieť k záveru, že takým subjektom môže byť tak člen žalovaného pozemkového spoločenstva, ako aj pozemkové spoločenstvo v zmysle § 2 ods. 1 citovaného zákona, za predpokladu, že má právnu subjektivitu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. marca 2008

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: